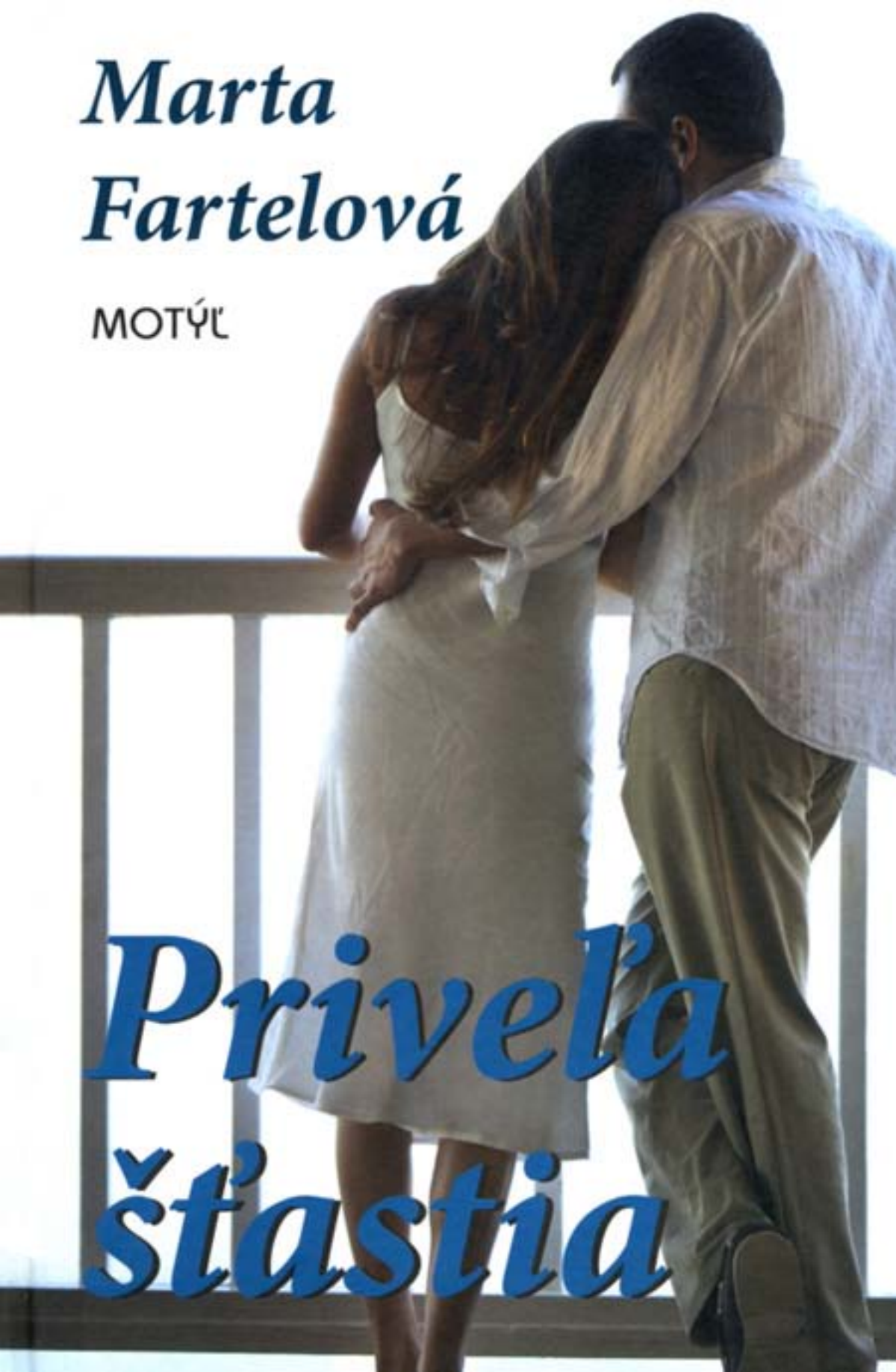

*Marta
Fartelová*

MOTÝL

*Privela
šťastia*

Copyright © Marta Fartelová 2008
Design © Motýľ design 2008
Cover photo © Isifa 2008
Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2008

ISBN: 978-80-89199-67-9

Vytvorenie elektronickej verzie Dibuk, s.r.o., 2010

Marta Fartelová

PRIVEĽA ŠŤASTIA

VYDAVATELSTVO MOTYL

LENKA

Bol to jeden z tých výnimočných dní, keď sa našej trojčlennej rodine podarilo zísť sa pri večeri. Celé roky som sa snažila, aby sme aspoň tých niekoľko minút pri večeri trávili spolu. Svojím neustále sa zdokonaľujúcim kuchárskym umením a vždy oku lahodiacim prestieraním som sa pokúšala vytvoriť z každej večere malú oslavu, ktorá by lákala môjho manžela a našu dcéru k stolu. To, že sme sa stretli pri večeri aspoň dvakrát do týždňa, som považovala za pozitívny výsledok. Prvé mesiace, či skôr roky nášho manželského spoluzitia som ronila slzy nad večerou, ktorá priam so železnou pravidelnosťou ráno nezjedená putovala do koša, pretože môj manžel Gabriel znova nestihol prísť na večeru, a keď prišiel konečne z práce, bol taký unavený, že sa nevládal nielen navečerať, ale často zaspal ešte oblečený. Avšak svojim tvrdošijným dennodenným varením a prestieraním stola pre tri osoby som napokon dosiahla aspoň to, že jeden-dvakrát do týždňa Gabriel na večeru prišiel.

Pomaly s chuťou som si dávala do úst sústo za sústom. Bola som labužník a rada som si dobré jedlo vychutnávala. Naproti tomu Gabriel jedol mechanicky a väčšinou som silne pochybovala o tom, že vôbec vie, čo je. Bola to jedna z jeho telesných potrieb, ktorú proste len potreboval uspokojiť, a to najradšej čím skôr. Bol však vždy natoľko taktný, že za jedlo poďakoval a pochválil moje kuchárske umenie, síce skôr zo zvyku, ako preto, že mu jedlo skutočne chutilo, ale rokmi mi to prestalo prekážať. Júlia sa v jedle prplala a ja som mala sto chutí ju okríknuť, aby s tým okamžite prestala. Nechcela som však kaziť pokojnú atmosféru pri stole a vedela som, že aj tak by to bolo zbytočné. Naša pätnásťročná dcéra práve totiž prechádzala tým štádiom puberty, v ktorom jedlo na tanieri predstavuje obrovský počet kalórií, ktoré ohrozujú jej postavu, a v každom prípade sa im

treba oblúkom vyhnúť. Nemalo vôbec žiadny význam presviedčať ju o opaku, lebo akákoľvek rada od matky bola v tomto veku neprijateľná.

Do ticha pri stole prerušovaného len štrngotom príborov sa zrazu votrelo zvonenie telefónu, Gabriel hneď siahol do puzdra, ktoré nosieval stále pripnuté za opaskom, aby prijal hovor. Absolvovali sme už množstvo hádok na tému mobilného telefónu, ale nikdy sme sa v tejto spornej otázke nezhodli. Ustavične som Gabriela prosila, aby nebral vždy a všetky hovory, ale on oponoval tým, že ak nebude dostupný on, klient zavolá konkurencii a proti tomuto argumentu som nevedela oponovať.

„Prosím, Čierny pri telefóne,“ ozval sa Gabriel profesionálne. „Ahoj. Počkej chvíľu, prosím! Idem do pracovne,“ dodal.

Väčšinou ma jeho telefonáty nezaujímali a určite by ma nemohli vyrušiť pri dobrej večeri, ale niečo v Gabrielovom hlase, čo som tam dosiaľ nepočula, ma prinútilo zdvihnúť hlavu od jedla a pozrieť na neho s otázkou v očiach. Gabriel však uhol pohľadom a líca mu zalial ľahký rumenec. Ako skamenená som na neho pozerala. Možno by niekto povedal, že som paranoidná, ale svojho manžela som poznala už sedemnaásť rokov a takéto zvláštny tón v jeho hlase som nepočula už roky, naposledy azda, keď sme prvý rok spolu chodili. To poznanie mi znenazdajky vyrazilo dych, pocit paniky ma zastihol nepripravenú a absolútne bezmocnú. Chrbát mi obliat studený pot a ruky sa mi nekontrolovateľne roztriasli, až som zhodila pohár s vodou. Vyskočila som a začala som odpratávať spúšť zo stola.

„Mami, stalo sa niečo?“ pýtala sa nechápavo Júlia, vystrašená mojím nečakaným správaním.

„Nie, zlatko, len som nejaká nešikovná,“ odpovedala som, nepozerajúc sa na ňu, aby z mojej tváre nemohla vyčítať pravdu.

„Daj, pomôžem ti,“ začala spratávať nedojedenú večeru zo stola.

„Nechceš dojesť?“

„Ďakujem, mami, ale aj tak som nebola príliš hladná,“ povedala Júlia, len ťažko zakrývajúc radosť z toho, že moja nešikovnosť

tak rýchlo ukončila jej trápenie nad tanierom. „Nechaj, mami, ja to dokončím,“ ponúkla sa.

„Ďakujem, zlato, nejaká som unavená,“ povedala som, vďačná za dcérinu ochotu.

„Chod' si fahnúť!“

„Asi ťa poslúchnem, necítim sa príliš dobre,“ povedala som zničená.

„Nemám ti niečo priniesť?“ zakričala za mnou Júlia. „Čaj alebo nejakú tabletku?“

„Ďakujem, len si poležím. To mi pomôže.“

Lahla som si, ale vedela som, že nebudem môcť zaspať. Zrnko podozrenia, ktoré do mojej hlavy zasial manželov telefonát, začalo vo mne rásť a bujniť a žiadna iná myšlienka nebola schopná nad ním zvíťaziť. Nemohla som zaspať a bola som hore, aj keď sa Gabriel opatrne vkradol do postele, dávajúc pozor, aby ma nezobudil. Inokedy by som si pomyslela, aký je ohľaduplný, ale teraz jediná moja myšlienka bola, že sa bojí, že by som sa zobudila a on by sa musel premáhať k nejakým nežnostiam, o ktoré vôbec nestojí.

Keď Gabriel už pokojne a pravidelne dýchal, zdvihla som sa a išla do kuchyne vediac, že túto noc už spánok neprivolám, čo ako úporne by som sa snažila. Pustila som sa do čistenia kuchyne. Táto činnosť mi vždy pomáhala, keď som potrebovala zahnať nechcené myšlienky. A tak ráno, keď sa Júlia zívajúc dovliekla k raňajkám, kuchyňa priam žiarila čistotou.

„Mami, ty si nespala?“ nechápavo sa pozerala okolo seba.

„Ale spala, len som sa skoro zobudila,“ zaklamala som. „Vieš, keď som včera tak skoro išla do postele.“

„Dobré ráno,“ pozdravil Gabriel už oblečený v jednom zo svojich drahých oblekov. Nesadol si s nami k raňajkám, len si párkrát uskol z pariacej sa kávy. „Musím letieť, máme ráno poradu,“ oznámil a už ho nebolo.

Bojí sa, že by som sa začala vypytovať, pomyslela som si a potom som sa zháčila, pretože na tomto ráne nebolo nič nezvyčajné. Gabriel cez týždeň doma nikdy neraňajkoval a jeho odchody

boli vždy také chvatné. Nemohla som si však pomôcť, bolo mi jasné, že odteraz budem sledovať každý detail a namýšľať si veci, ktoré sa nikdy nestali. Na jednej strane by som chcela vrátiť čas a žiť v sladkej nevedomosti, ale na druhej strane, neistota ma zožierala a ja som chcela vedieť viac.

Keď Júlia odišla do školy, vedela som, že nejako musím zabiť čas, lebo by som sa zbláznila, a tak som sa rozhodla, že pôjdem na nákupy. Túlala som sa po obchodnom centre, vošla do každého obchodu a vyskúšala si desiatky šiat, blúzok, sukni a kostýmov. Predavačky boli už zúfalé, ale ja som sa nemohla rozhodnúť, čo si kúpiť. Nezvykla som nakupovať sama, buď mi radil Gabriel, alebo Jarka, moja kamarátka. Nakoniec som si zobrala jednu čiernu čipkovanú, príliš odvážnu blúzku a k nej príliš krátku sukňu, o ktorých mi predavačka tvrdila, že mi sadnú ako uliate, a že v nich vyzerám veľmi mladistvo, a o ktorých som vedela, že si ich nikdy neoblečiem, pretože mi chýba odvaha. Zrazu som pocítila hlad a napadlo mi, že by som mohla zájsť za Gabrielom do firmy a skúsiť ho vytiahnuť na obed. Neviem, čo som si od toho sľubovala, ale potrebovala som niečo podniknúť, nemohla som ďalej ignorovať problém, ktorý ma prenasledoval.

O pár minút som už parkovala pred firmou. Práve keď som sa chystala vystúpiť z auta, z dverí vyšla mladá žena a za ňou Gabriel. Nebolo by na tom nič zvláštne, keby Gabriel nechtyl túto ženu dôverne za lakeť a ona sa k nemu nenahla a nešepkala mu niečo. Potom sa obidvaja rozosmiali a ja som mala pocit, že nie len vidím, ale aj cítim iskry, ktoré medzi nimi preleteli. Zostala som primrznutá sedieť na sedadle a len som na nich hľadela. Žena bola o pár rokov mladšia odo mňa, tipovala som niečo pred tridsiatkou, bola skoro taká vysoká ako Gabriel, a keďže mala topánky asi na päťcentimetrových podpätkoch, pozerala mu priamo do očí. Ich tváre boli až príliš blízko pri sebe. Mala bujné medenohnedé vlasy, a keď jej do nich zasvietilo slnko, akoby sa jej na vlasoch rozhoreli tisícky červenkastých plamienkov. Jej tvár nebola dokonale krásna, oči mala posadené príliš ďaleko od seba, nos príliš veľký a z boku trochu orlí, líce kosti príliš vystúpené. Ale

z tváre jej vyžarovalo neskutočné sebavedomie a to jej tvár robilo krajšou, ako v skutočnosti bola. Postavu mala zase príliš kostnatú, široké plecia a skoro žiadne prsia. Avšak jej pohyby boli dokonalé a nohy nekonečne dlhé. Z celého jej zjavu bolo jasné, že muži pred ňou padajú na kolená a prosia o milosť. A medzi tých mužov evidentne patril aj môj manžel. Pri nej akoby to ani nebol on. Jeho vždy sebavedomé správanie sa vytratilo a pri tejto žene bol zrazu malým poslušným chlapcom, ktorý bojzhlivo vzhliadal k svojej bohyni a chcel jej oddane ležať pri nohách. Videla som, ako nasadli do auta – do jej auta, pričom ona si automaticky sadla na vodičovo sedadlo a Gabriel bez reptania na sedadlo spolujazdca.

Neviem, ako dlho som sedela bez pohnutia v aute, keď ma vyrušilo búchanie na okno. Bol to Jozef, Gabrielov spolupracovník a spolumajiteľ firmy.

„Ahoj, čo tu robíš?“ spytoval sa ma.

„Ahoj, Jozef, chcela som Gabriela vyťahnuť na obed, ale povedali mi, že tu nie je.“

„Musela si sa s ním tesne minúť. Pred chvíľou išiel s kolegyňou na rokovanie do Ružinova,“ vysvetľoval Jozef.

„Zdalo sa mi, že som ho zazrela, ale myslela som si, že som sa pomýlila, lebo má pred firmou auto,“ zaklamala som pohotovo, dúfajúc, že sa od Jozefa dozviem nejaké podrobnosti.

„Jasné, veď išiel s Ivetou,“ zasmial sa Jozef a ja som na neho nechápavo pozerala.

„Prepáč, hneď ti to vysvetlím,“ povedal, keď zbadal môj zmätený pohľad. „Iveta je naša nová marketingová vedúca a je známa tým, že nesadne do auta ako spolujazdec.“

„Aha?!“ povedala som neprítomne. „No, ja už pôjdem,“ dodala som rýchlo a chvatne som nasadala do auta, aby si Jozef nevšimol moje rozpaky.

„Tak sa maj!“ zakričal za mnou a ja som mu len kývla na rozlúčku.

Ani neviem, ako sa mi podarilo dostať sa domov, pretože som sa vôbec nesústredila na cestu a celý čas som myslela len na

Gabriela a na scénu, ktorej som nechtiac bola svedkom. Predstavovala som si Gabrielov výraz v tvári, keď sa pozeral na tú ženu a zrazu, akoby som ho ani nepoznala. Až do včerajšieho večera mi nikdy ani nenapadla myšlienka, že by mi mohol byť môj manžel neverný. Och, aká som len bola naivná. Musela som uznať, že Gabriel bol predsa príťažlivý muž a vek mu na sexappeale len pridali. Bol vysoký a roky života v blahobyte mu pridali pár kilo navyše, čo sa však, na rozdiel od väčšiny mužov, prejavilo pozitívne, pretože z jeho príliš chudej postavy sa stala štíhla, príťažlivo mužná. Jeho vlasy nestratili nič na objeme a jemné striebro, ktoré sa objavilo na spánkoch, mu pridávalo na šarme zrelého muža. A hoci vrásky okolo očí sa mu prehĺbili, jeho úsmev a zdvihnuté obočie dodávali tvári mladický výraz. Jeho postavenie seriózneho podnikateľa ho prinútilo obliekať si dennodenne obleky a finančná stránka mu nebránila kupovať si tie najkvalitnejšie, takže aj tých málo chybičiek krásy, ktoré mal, mu zakryli dokonalé strihy a materiály jeho oblekov. Malo mi byť jasné, že o takomto mužovi sníva väčšina žien tejto planéty. Veď aj pre mňa to bol ten najdokonalejší muž, aký kedy chodil po tejto zemi a to od prvého okamihu, ako som ho zazrela. V spomienkach som zablúdila ku dňu, keď som spoznala muža svojich snov.

Bolo 17. novembra 1989 a ja som sa večer vrátila z hodiny klavíra. Matka sedela v kuchyni za stolom a neprítomne hľadela pred seba.

„Dobrý večer, mama. Už ste večerali?“ spýtala som sa.

Mama sa strhla, ako keby ju moja prítomnosť zaskočila: „Nie som hladná, otec nie je doma. Niečo si zober.“

Prikývla som a otvorila som chladničku. „Stalo sa niečo?“ neveriacky som pozerala na mamu. Taký apatický pohľad som u nej nikdy nevidela.

„Nie, nič. Najedz sa a choď spať!“ povedala mi stroho, vstala od stola a išla do svojej izby. Poslúchla som. Vždy som poslúchla, aj keď ma hnevalo, že hoci pár mesiacov budem plnoletá, moji

rodičia so mnou stále zaobchádzali ako s malým dieťaťom. Len mi vydávali príkazy, bez toho, aby mi vysvetlili ich zmysel.

Práve som odložila knihu a zhasla nočnú lampu, keď buchli vchodové dvere. Vždy som podľa krokov rozoznala, kto prišiel, mamine vysoké podpätky bolo počuť zďaleka a otec mal zase nezameniteľný rázny krok a vždy bolo okolo neho množstvo hrmotu a buchotu. Dnes búchal ešte viac ako zvyčajne, čo ma prinútilo ísť sa pozrieť, čo sa deje. Už z maminho zvláštneho správania som cítila napätie a to ešte vzrástlo otcovým príchodom. Otec zamieril do svojej pracovne a začal vyprázdňovať zásuvky na pracovnom stole plné rôznych dokumentov, ktorých obsah mi bol vždy neznámy, keďže som mala prísny zákaz vstupovať do zakázaného teritória otcovej pracovne. Opatrne som strčila hlavu medzi dvere:

„Ocko, stalo sa niečo?“ položila som mu rovnakú otázku ako mame.

Otec sa strhol rovnako ako mama pri mojom príchode: „Ešte neviem, Lenka,“ odvetil otec a v hlase som mu cítila zvláštny strach, „asi bude najlepšie, keď si zbalíš do svojho kufra zopár najnutnejších vecí,“ dodal.

Prekvapene som na neho pozrela: „Ideme niekam?“

„Zatiaľ nie, ale bude lepšie, keď budeme pripravení,“ vzdychol si a ďalej pokračoval v triedení dokumentov, jasne mi dávajúc najavo, že ďalšia debata sa konať nebude. Bola som zaskočená otcovým nezvyklým správaním, ale aby som ho nenahnevala, poslúchla som a zbalila som si kufor a postavila ho vedľa postele. Lahla som si do postele, ale nemohla som zaspať a načúvala som zvukom v dome. Počula som, ako sa moji rodičia hádajú, aj keď to bola taká nezvyklá hádka, pretože šepkali a ja som nerozumeľa jednotlivým slovám. Potom som zacítila, ako otec zapálil oheň v kozube, ale dym, čo sa šírila po dome, nebol z príjemného borovicového dreva ako obyčajne, ale zo spálených papierov, ktorých mal otec v svojej pracovni požehnané. Tú noc som už nezaspala a do rána som sa prehadzovala na posteli v obave, čo čaká moju rodinu v najbližších dňoch.

Ráno som sa vybrala ako zvyčajne do školy. Až kým som nevkročila do triedy, bolo to ráno ako každé iné. Ale aj v triede panovala nezvyčajná atmosféra. Miesto každodenného hluku a vzájomného prekrikovania sa vytvorilo po triede niekoľko debatných krúžkov, ktorých členovia mali sklonené hlavy a spikle-necky si šepkali. Nemala som ani tušenie, čo také sa udialo, že to vyvolalo nielen u nás doma, ale aj v škole, neobyčajné šialenstvo. Krútiac hlavou som si sadla do lavice. Jarka, moja najobľúbenejšia spolužiačka a kamarátka, ma hneď zaregistrovala a okamžite sa ponáhľala zreferovať mi všetky novinky.

„Počula si to?“ vyhrkla na mňa namiesto pozdravu.

„Čo či som počula?“ spýtala som sa.

„No, že sa začala revolúcia?“

„Aká revolúcia?“ stále som nechápala, o čom Jarka hovorí.

„Predsa nežná.“

„Spomal! Nechápem, o čom rozprávaš,“ zastavila som ju už trochu nahnevaná.

„Študenti v Prahe včera demonštrovali proti totalite, boli ich tam tisíce. Bezpečnosť sa ich snažila rozohnať, a že vraj boli aj mŕtvi. Ale oni chcú pokračovať v demonštráciách a pridávajú sa k nim ďalší ľudia. Nie je to úžasné?“ vychrlila na jeden dych Jarka. „Asi sa konečne podarí zvrhnúť komunistov. Bude tu demokracia ako na Západe. Budeme cestovať. Chápeš?“ zasypávala ma ďalej Jarka informáciami. Užasnuto som na ňu pozerala. Chcela som prežívať jej nadšenie, ale do duše sa mi začal vkrádať strach. Aj môj otec je komunista a všetci jeho priatelia sú komunisti. To znamená, že zvrhnú aj ich? Ako ich vlastne zvrhnú? Budeme musieť utiecť? Uvedomila som si, že preto mi otec prikázal, aby som sa zbalila, a preto páliť všetky tie papiere. Zrazu som pochopila, prečo u nás včera panovala taká nervozita.

„To je vážne úžasné,“ pritakala som Jarke a snažila som sa tváriť, že sa úprimne teším s ňou, aj keď v hĺbke duše som sa obávala, čo nám nasledujúce dni prinesú.

Bol to zvláštny deň. Profesori sa snažili vyučovať a študenti sa ich snažili počúvať, ale nešlo to príliš ani jedným ani druhým.

Každý sa pokúšal tváriť, že o ničom nevie, že sa ho tieto zmeny netýkajú, ale na tvárach sa im odrážali ich skutočné pocity. Väčšina študentov bola nadšená zo zmien, ktoré mali prísť v nasledujúcich dňoch, ba priam hodinách. Boli šťastní, že sa budú môcť zapojiť do víru udalostí, že budú priamymi účastníkmi týchto historických okamihov. Nevedeli si úplne presne predstaviť, čo táto revolúcia prinesie, aké bude mať následky, len cítili, že sa udeje niečo veľké a neopakovateľné, a oni chceli byť pri tom. Niektorým profesorom sa zračila na tvárach obava, zžili sa s režimom, ktorý tu už pretrvával štyridsať rokov, nič iné si nepamätali a báli sa novôt. Báli sa, čo im prinesú. Keď sa skončila posledná hodina, každý si vydýchol, utekal domov a snažil sa naladiť si niektorú zo zakázaných rozhlasových staníc, ktoré vysielali zo Západu a pravdivo a neskreslene informovali ľudí.

Aj ja som bežala domov, ale otec nebol doma a mama bola zavretá vo svojej izbe a ja som sa neodvážila ju vyrušovať. Išla som do svojej izby a pokúšala som sa pripraviť na ďalší deň, ale nemohla som sa sústrediť, stále som načúvala, či nezačujem otcove duniace kroky. Zazneli až okolo šiestej. Stuhla som v obave. Ale keď sa otvorili dvere, začula som aj iné hlasy, po ktorých nasledoval otcov hrmotný smiech. Nechápavo som vystrčila hlavu z dverí svojej izby a zazrela som otca, ako vedie do obývačky troch neznámych mužov. Bolo to priam čudésné, návštevníci sa nepodobali na žiadneho z otcových priateľov. Zvláštne bolo už ich oblečenie, chýbali zvyčajné obleky a viazanky. Títo muži boli oblečení omnoho prostejšie: v nohaviciach a pulóvroch. Vtedy ma zaregistroval otec a zavolať na mňa:

„Lena, sprav nám kávu! ...prosím,“ dodal napokon na zmiernenie svojho príkazu.

Výnimočne som bola rada, že môžem obslúžiť otcovu návštevu, bola som totiž zvedavá, kto sú tí muži a dúfala som, že zachytím aspoň časť rozhovoru. Keď som niesla tácku so šálkami a pariacou sa kávou po chodbe, začula som otcov dôrazný hlas:

„A na čo máme čakať?“ zahrnel.

„No, ešte nie je úplne jasné, či sa to podarí,“ odvetil jeden z mužov oveľa miernejším hlasom.

„Keď všetci budú vyčkávať, či sa niečo zmení, tak nakoniec všetko zostane pri starom,“ odporoval otec.

„Ale, čo keď sa stane to isté, čo v šesťdesiatom ôsmom? Čo bude potom s nami a s našimi rodinami?“

„Nič také sa nestane. Rusi sa jednoznačne dištancovali,“ tvrdil otec s istotou v hlase.

„Ale, súdruh námestník, vy máte predsa iné postavenie,“ zapojil sa do diskusie ďalší z mužov.

„Veď práve, ja môžem stratiť oveľa viac. A prestaňte s tým súdruhom námestníkom, na také oslovenia zabudnite!“ ohradil sa otec. V duchu som sa zasmiala. Veď práve toto oslovenie posledné roky miloval a bol naň patrične hrdý.

„Musíme dať jasne najavo svoje stanovisko,“ pokračoval otec. „Vedeniu musí byť jasné, že sa zapojíme do plánovaného generálneho štrajku a treba presvedčiť čo najväčší počet zamestnancov, aby sa k nám pridali.“

„Možno by sme si mali zvoliť štrajkový výbor,“ navrhol jeden z mužov opatrne.

„To nie je zlý nápad,“ pochválil otec iniciatívu svojho nového priateľa.

Vošla som s kávou dovnútra a rozdala som ju mužom sediacim okolo konferenčného stolíka v obývačke.

„Toto je moja dcéra, Lenka,“ predstavil ma otec a ja som od prekvapenia len otvorila ústa. Nemal vo zvyku predstavovať ma svojim návštevníkom, väčšinou sa ku mne správal, akoby som bola vzduch. Nikdy som si nebola istá, prečo ma tak ignoruje, mala som tušenie, že kvôli tomu, že nie som syn. Vždy túžil mať syna, ktorý by ho nasledoval.

„Sadni si, dievča, a pozorne počúvaj, aby si vedela aké zmeny čakajú našu krajinu, toľké roky utláčanú komunistami!“ prikázal mi a ja som na neho neveriacky pozrela. Ešte pred pár dňami, ba priam pred pár hodinami sa všade oháňal svojou červenou knižkou a ťažil zo všetkých výhod komunistického režimu, akoby

to bola dojná krava a teraz sa zrazu tváril, akoby ho celé tie roky tento režim gnivil a on bol jeho tajným odporcom a netrpezlivo čakal na zmenu. No on len na mňa priamo pozrel a ja som sa musela zamyslieť, či je takým dobrým klamárom, alebo sám seba presvedčil, že slová, ktoré tu bez ostychu vyslovoval, sú jedinou pravdou, ktorú kedy hlásal a ktorej sám veril. A podľa jeho sebaistého vystupovania som zistila, že bolo pre neho jednoduchšie uveriť ľžiam natoľko, že sa nakoniec stali pravdou.

Keď muži z otcovho podniku odišli, spokojní s výsledkom, ktorý spoločne dosiahli a keď sa otec, ako nový predseda štrajkového výboru, uvelebil do kresla, potichu som sa vytratila do svojej izby. Lahla som si na posteľ a z nedostatku spánku z predchádzajúcej noci, som okamžite ešte oblečená zaspala. Ráno som ledva stihla do školy. Atmosféra bola podobná ako v predchádzajúci deň, len správanie mojich spolužiakov bolo už o niečo uvoľnenejšie. Hlasy hovoriace o nežnej študentskej revolúcii boli už menej bojzlivé a na hrudi niektorých najodvážnejších spolužiakov sa objavila aj malá trikolóra. Jarka, ako vždy, hneď dobehla za mnou:

„Dnes chceme ísť na námestie demonštrovať. Pôjdeš s nami?“ spýtala sa a líca jej horeli vzrušením.

„Neviem,“ odvetila som nerozhodne. Zmietala som sa medzi nadšením z nadchádzajúcich zmien, ktoré sa mi páčili a medzi vedomím, že moja rodina až doteraz využívala všetky výhody komunizmu. Nevedela som, či mám právo stavať sa proti režimu, ktorý bol až doteraz našou oporou.

„Neblázni, všetci z partie ideme. Budeme radšej len niekde vzadu, ak by sa niečo zomlelo,“ prehovárala ma Jarka.

„Tak dobre,“ neodolala som jej nadšeniu.

Jarka prišla po mňa o šiestej a spolu sme vyrazili na Mierko, kde sme sa stretávali ešte s niekoľkými spolužiačkami a spolužiakmi. Námestie SNP bolo už z veľkej časti zaplnené. Zastali sme z kraja a spočiatku sme sa len placho obzerali okolo seba. Ale o chvíľu nás už pohltila atmosféra. Napriek tomu, že išlo o demonštráciu, v ovzduší bolo cítiť spolupatričnosť. Hoci ľudia

demonštrovali proti režimu, ktorý tu vládol už štyridsať rokov, v prvom rade demonštrovali za slobodu. Snáď preto nebolo z ľudí cítiť žiadnu nenávisť a zlosť, skôr nadšenie a túžbu, túžbu po slobode, po novom a krajšom svete. Z pódia zneli povzbudivé slová a ľudia tleskali, štrngali kľúčmi. Z éteru zazneli slová piesne: „Ať mír dál zůstává s touhle krajinou. Zloba, závist, zášť, strach a svár, ty ať pominou...“ a mne až zovrelo hrdlo od zvláštneho dojatia. Bola som rada, že som tam, tieto slová vyjadrovali to, za čo som chcela bojovať. Poobzerala som sa dookola, všetci ľudia mali na tvárach úsmevy a v očiach zvláštny jas. A vtedy som si opodial' všimla jedného mladíka, díval sa bez ostychu priamo na mňa a v očiach mu hrali šibalské ohníky. Podlomili sa mi nohy. Začervenala som sa a rýchlo som sa odvrátila. Po chvíli mi to však nedalo a kútikom oka som sa pozerala, ktorým smerom hľadí. Sledoval dianie na pódii, a tak som mala možnosť si ho lepšie obzrieť. Bol vysoký a podľa môjho odhadu o niekoľko rokov starší odo mňa. Polodlhé orieškovohnedé vlasy, siahajúce skoro po plecía, sa mu jemne kučeravili a nezbedne poletovali okolo tváre. Mal úzku tvár, možno až príliš dlhý nos, blízko posadené oči. Nebol to žiaden prototyp krásavca, ale keď sa usmial, celá jeho tvár akoby sa rozžiarila. Jedno obočie mu šibalsky vyskočilo hore, oči sa mu zúžili do štrbiniek a v nich mu zaiskrili nezbedné ohníky. Jeho zovňajšok pre neho evidentne nebol príliš podstatný. Menčestrové nohavice sa na kolenách leskli od častého nosenia, topánky pamätali aj lepšie časy a kabát neurčitej farby siahajúci powyše kolien zdedil najskôr po starom otcovi. Okolo hrdla mal omotaný dlhočizný pásikavý šál a jeho konce mu povievajú vo vetre. Práve to, že mu nezáležalo na jeho zovňajšku, mi bolo na prvý pohľad sympatické. Po každodennom úsilí mojej matky o dokonalosť to bola vždy príjemná zmena. A jeho úsmev ma na prvý pohľad očaril. Snažila som sa sústrediť sa na dianie na pódii, ale príliš mi to nešlo a stále som pohľadom zabiehala k neznámemu mladíkovi.

Keď Jarka navrhla, že by sme sa mohli ísť zahriať do blízkej kaviarničky, príliš sa mi nechcelo odísť, ale ostýchala som sa

priznať, že na námestí ma viac priťahuje jeden mladý muž ako revolučné dianie, a tak som s povzdychom nasledovala skupinku svojich kamarátov. V kaviarni sme si objednali čaj a podaktorí odvážlivci si do neho dali naliať aj trocha rumu. Držala som v skrehnutých rukách šálku s horúcim čajom a vychutnávala si teplo, ktoré vydávala a pomaly som chlipkala pariacu sa tekutinu, keď som v dverách zbadala mladíka z námestia. Od prekvapenia som zabudla, aký je čaj horúci a popálila som si jazyk aj podnebie. O čo väčšie bolo moje prekvapenie, keď pristúpil priamo ku mne a povedal mi:

„Som rád, že som ťa našiel. Môžeme sa tu zajtra stretnúť?“ navrhol.

Kvôli popálenému jazyku a celkovému šoku z jeho oslovenia som sa zmohla len na pritakanie.

„Môže byť o šiestej?“

Znova som len nemo prikývla.

„Teším sa,“ povedal so širokým úsmevom na tvári a vyšiel z kaviarne.

Ešte niekoľko sekúnd som len neveriaco pozerala na dvere, ktorými vyšiel. Nebola by som verila, že to nebol prelud, keby sa Jarka nebola spýtala:

„Kto bol ten fešák?“

„Neviem,“ povedala som po pravde.

„A čo chcel?“

„Pozvať ma na schôdzku,“ povedala som a ústa sa mi roztiahli do širokánskeho úsmevu, lebo som si uvedomila, že to nebol prelud.

„Téeda,“ povedala obdivne Jarka a ja som sa len blažene usmievala, mysliac na to, že ani nie o dvadsaťštyri hodín budem mať vysnívané rande s vysnívaným mužom.

Na druhý deň v škole som bola duchom neprítomná a s otvorenými očami som snívala, ako prebehne naša schôdzka, vymýšľala som mená, ktoré by sa najviac hodili k môjmu neznámemu. Po príchode zo školy som si začala skúšať šaty, ktoré som si potajme vypožičala z maminho bohatého šatníka a skúšala som si

načesať vlasy do niekoľkých rafinovane zvodných účesov, avšak po niekoľkých značne komických výsledkoch som nakoniec tieto pokusy o vytvorenie osudovej ženy vzdala, obliekla som si svoje obľúbené džínsy a hrubý pletený pulóver a vlasy som si na temene prichytila jednoduchou sponou. Tesne pred šiestou, keď som sa pomaly začala zberať na odchod, začula som podľa známeho hrmotu, že domov prišiel otec a podľa živého rozhovoru, prerušovaného hlasným smiechom, mi bolo jasné, že neprišiel sám. S takouto alternatívou som vôbec nerátala. Keď som si bola istá, že otec svoju návštevu usadil v obývačke, zobrala som si z vešiaka kabát a po špičkách, skoro nedýchajúc, som sa opatrne začala presúvať ku vchodovým dverám. Moja úporná snaha však nebola korunovaná úspechom, asi poldruha metra od vchodových dverí, vtedy pre mňa najdôležitejšieho bodu vo vesmíre, ma spoza chrbta zastavil otcov hromový hlas.

„Pod' sem, Lenka, máme vzácnu návštevu.“ V obývačke sedeli páni, ktorí mi boli známi už z predchádzajúceho dňa.

„Dobry deň, vitajte,“ pozdravila som, ako sa na slušne vychovanú dcéru patrí.

„Lenka, choď spraviť kávu a prines aj poháre na koňak!“ prikázal vzápätí otec.

„Ocko, o pätnásť minút sa mám stretnúť s Jarkou,“ skúsila som protestovať.

„Jarka počká!“ povedal otec tónom, ktorý nepripúšťal ďalšiu diskusiu.

Išla som teda pripraviť kávu, ponáhľala som sa, ako to len išlo. Ešte stále som mala šancu príliš nemeškať na dohodnutú schôdzku, chvatne som obslúžila pánov v obývačke a zberala som sa na odchod.

„Neutekaj hneď, Lenka, sadni si!“ povedal otec.

„Ocko, ale s Jarkou sa chystáme na námestie...,“ skúsila som oponovať v nádeji, že pri momentálnom otcovom zaničení pre nežnú revolúciu, bude demonštrácia tým správnym argumentom, ktorým presvedčím otca o dôležitosti vymyslenej schôdzky s mojou kamarátkou.

„Tu sa dozvieš viac ako na demonštrácii,“ zasmial sa otec vlastnému vtípu, neprikladajúc svojim argumentom žiadnu váhu.

„Ale...“ skúšala som ešte namietat', cítiac, že do očí sa mi tlačia slzy.

„Žiadne ale a sadni si!“ zvýšil otec hlas a ukončil našu málo plodnú diskusiu. So sklonenou hlavou som si sadla. Neviem, o čom sa nasledujúcu hodinu hovorilo v našej obývačke, celú svoju energiu som totiž sústredila na potlačenie slz a vzlykov, ktoré ma premáhali. Keď po hodine otcovi aktuálni priatelia odišli, počula som otca, ako mi medzi dvermi ešte prikázal:

„Zanes šálky a poháre do kuchyne a môžeš ísť na to námestie.“ Tak som pospratávala riad a vyšla som von. Len čo som zavrela vchodové dvere, nahlas som sa rozvzlykala a plakala som celou cestou, čo som utekala ku kaviarni, v ktorej som sa mala stretnúť s neznámym mladíkom. Bolo mi jasné, že už tam nebude, keďže bolo už skoro pol ôsmej, ale niečo ma tam nútilo ísť.

Nebol tam, presne ako som predpokladala, a tak som si dala aspoň šálku čaju. Sedela som sama pri stole, miešala čaj a nepri tomne počítala flaky na obruse.

„Neskoro, ale predsa,“ zaznel hlas nado mnou. Prudko som zodvihla hlavu a hľadela som do usmiatej očí môjho neznámeho.

„Dúfam, že ma pozveš na čaj. Z toho vyše hodinového čakania som poriadne premrzol,“ povedal veselo i napriek tomu, že ruky mal viditeľne skrehnuté od zimy. Bola som zaskočená jeho pri tomnosťou, a tak som sa zmohla len na prikývnutie.

„Len tak mimochodom ja som Gabriel.“

„Lenka,“ zmohla som sa na jednoslovnú odpoveď, hoci som túžila povedať niečo oslňujúce a vtípné, bola som rada, že som dostala zo seba aspoň svoje meno.

„Odvčera som hádal, ako sa asi voláš a najviac sa mi k tebe hodilo Eva.“

„Ja som si zase hovorila, že sa určite voláš Adam,“ povedala som popravde a obidvaja sme sa rozosmiali nad našimi úvahami.

„Aj Lenka a Gabo sa celkom spolu hodia. No nie?“ spýtal sa Gabriel. S úsmevom som prikývla. A počas nasledujúcej hodiny a pol som zistila, že nielen naše mená spolu dobre ladia, ale že aj naše duše spolu súzvučia a že som v Gabrielovi našla spriaznenú dušu. Keď som sa o deviatej neochotne zdvihla na odchod, Gabriel mi sklamane pomohol do kabáta.

„Táto hodina mala tuším len desať minút,“ poznamenal a ja som s ním musela súhlasiť. Keď ma odprevadil až po bránu nášho domu, pričom vôbec nekomentoval vilu, v ktorej som bývala, za čo som mu bola nesmierne vďačná, nezvykle placho sa ma spýtal:

„Prídeš aj zajtra?“

„Rada. Dúfam, že ma otec nezdrží, tak ako dnes.“

„Ak áno, prídem si po teba a budem vyzväňať a búchať na dvere, kým ťa nepustia.“

„Radšej nie,“ povedala som rýchlo s hrôzou v hlase, predstavujúc si, ako by asi zareagoval môj otec.

„Neboj sa, tichučko tu budem na teba čakať, hoci aj celú noc,“ povedal upokojujúco, nežne ma pohladkal po líci a opatrne zatvoril za mnou bránu.

Pristihla som sa, že sedím v aute pristavenom pri obrubníku a civím na bránu. Nie však na tú bránu, ktorú za mnou onej noci Gabriel tak ticho zatvoril, ale na bránu do nášho spoločného domu, v ktorom sme bývali bežne už desať rokov. Auto som zaparkovala do garáže a s nákupnou taškou v ruke, so zvesenou hlavou a mizernou náladou som sa pobrala dovnútra. Keď som otvorila dvere, okamžite mi bolo jasné, že Júlia je už doma, pretože celý dom vibroval od hudby, ktorej zdroj bol CD prehrávač v Júliinej izbe, ktorý jej zaobstaral Gabriel k posledným narodeninám aj spolu s reproduktormi a zosilňovačom, ktorých maximálny výkon by spôsobil malý nukleárny výbuch a okrem vyrazených okien by určite rozmetal väčšinu nábytku a našich telesných pozostatkov v okruhu niekoľkých desiatok metrov.

„Júlia, stíš si tú hudbu!“ zakričala som medzi dverami.

„Ahoj mami, ty si už doma?“ ozval sa z poschodia hlas prekrikujúci hudbu, ktorá zostala na pôvodných decibeloch.

„Čo bolo v škole?“ prekrikovala som naďalej nejakého rockového speváka.

„Nič,“ odpovedala mi moja dcéra, ktorá sa medzitým presunula do kuchyne, tak ako zvyčajne. „Bola si na nákupoch?“ opýtala sa pozerajúc na moju nákupnú tašku. „Čo si kúpila?“ začala si hneď prezerat' moje nové kusy šatstva.

„Sukňu a blúzku, ale veľmi sa mi nepáčia. Neviem, prečo som sa dala od tej predavačky uhovoriť,“ priznala som sa.

„Náhodou je to perfektné, budeš v tom sexi. Naozaj, mami.“

„Myslím, že si to skôr nikdy neoblečiem.“

„Prečo? Si mladá a máš dobrú postavu,“ lichotila mi dcéra „Ale keď to nechceš, ja to budem rada nosiť,“ navrhla vzápätí.

„Ešte to tak!“ povedala som zhrozene. „Takú priesvitnú blúzku. Veď ty si ešte školopovinná, nie nejaká barová tanečnica,“ vyhrk'la som trochu priostro.

„Mami, ty by si mi najradšej dala skladanú sukňu a biele podkoľienky a zaplietla dva vrkoče s mašľami,“ urazene sa na mňa oborila Júlia. „Už nie som žiadne malé decko, za aké ma stále považuješ,“ vyčítala mi nahnevane a pobrala sa naspäť do svojej izby.

Vedela som, že má pravdu, ale nemohla som si pomôcť, stále bola pre mňa tým malým dieťaťom, ktoré som priviedla na svet. A v duchu som zaletela k tomu dňu, keď mi ju prvýkrát sestrička v pôrodnici položila do náručia.

„Máte krásnu dcéru, mamička!“ začula som skôr, ako som upadla znova do driemot. Po dvanástich hodinách neznesiteľných bolesti som konečne priviedla na svet svoju prvú dcéru. Vedela som, že matky privádzajú na svet svoje deti v bolestiach, ale intenzita bolesti ma zaskočila, predpokladám, že ako každú prvoroďičku, nepripravenú. Čím bližšie bol okamih samotného pôrodu a čím silnejšie a častejšie boli moje kontrakcie, tým viac som ochabovala vo svojom snažení spolupracovať s pôrodnou asistentkou, poddávala som sa bolesti a vyčerpaniu. S vypätím posledných síl som na lekárov pokyn zatlačila a vzápätí som začula

slabučký detský plač. Tak veľmi som chcela vidieť svoje dieťa, ale nevládala som udržať oči otvorené a od vyčerpania som upadala do stavu hraničiacim s ľahkým bezvedomím.

„Meno?“ počula som akoby z veľkej diaľky sestričku. Snažila som sa pohnúť vysušenými perami, ale jazyk sa mi od smädu lepil na podnebie a z úst mi nevyšiel ani hlások.

„Máte už meno pre bábätko?“ spýtala sa znovu sestrička s jemným podráždením v hlase.

„Júlia,“ zašepkala som na druhý pokus. Vždy som vedela, že svojej dcére dám meno Júlia. Svoje meno som nenávidela, pri všetkých hrách som sa volala Júlia a aj v svojich romantických predstavách som sa tak v duchu oslovovala. Moje meno mi znelo hrozne hlúpo a neromanticky, naopak, meno Júlia malo v sebe správnu dávku romantiky a dramatickosti.

„Pekné,“ skonštatovala sestrička na môj vkus málo nadšene, „teraz ju umyjeme, vyšetríme a donesieme vám ju, keď už budete na lôžku,“ dodala.

Len som nemo prikývla, neschopná protestovať, hoci som svoju malú Júliu túžila vidieť hneď.

Keď už som ležala v nemocničnej posteli na izbe s ďalšími tromi mamičkami, asi po hodine roznášali deti na dojčenie, konečne mi podali aj moju dcéru zabalenú do malého pevného balíčka. Opatrne som ju vzala do rúk, ako keby som držala v rukách vázu z najjemnejšieho porcelánu. Bola taká neuveriteľne drobná, malinké ruky mala zovreté do pästí, jemná skoro priesvitná pokožka bola ešte trochu pokrčená, viečka mala privreté a sem-tam sa jej jemne zachveli. Pritiahla som si ju bližšie k tvári a nadýchla sa jej vône. Až dotedy som tomu nemohla uveriť, v duchu som si stále opakovala: „Mám dieťa, krásnu dcéru, Júliu.“ Až keď som ju držala v rukách a cítila jej jemnú detskú vôňu, začal sa tento sen stávať pre mňa realitou.

Prišla ku mne sestrička:

„Pomôžem vám s dojčením, dobre!?“ navrhla mi a ja som bola vďačná, keď mi rutinnými pohybmi odhalila naliaty prsník a priložila k nemu malú Júliu. Nebolo ju treba dvakrát núkať, lačnými